

JURISPRUDENTIENIEUWSBRIEF • BESTUURSRECHT

Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak, team bestuursrecht

Externe email redactieJnB@rechtspraak.nl

Telefoon 088 361 1020

Citeertitels JnB 2023

Inhoud

In deze Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht vindt u de volgende onderwerpen:

Algemeen bestuursrecht	2
Schadevergoedingsrecht	3
Handhaving	3
Omgevingsrecht	3
Wabo	3
WRO	7
Natuurbescherming	8
Ziekte en arbeidsongeschiktheid	15
Bijstand	15
Volksverzekeringen	16
Bestuursrecht overig	17
Algemene verordening gegevensbescherming	17
Arbeidsomstandighedenwet	17
Arbeidstijdenwet	19
Belastingdienst-Toeslagen	19
Naturalisatie	20
Wet arbeid vreemdelingen	20
Wet op de rechtsbijstand	21
Vreemdelingenrecht	22
Regulier	22
Asiel	23
Richtlijnen en verordeningen	24
Vreemdelingenbewaring	27

De Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht (JnB) komt – uitgezonderd in vakantieperiodes – elke week uit en bevat een selectie van de meest actuele en belangrijkste bestuursrechtelijke jurisprudentie. De uitspraken worden per (deel) rechtsgebied aangeboden. Door in de inhoudsopgave op het onderwerp van voorkeur te klikken komt u direct bij de uitspraken op het desbetreffende rechtsgebied. De essentie van de uitspraak wordt beknopt weergegeven in koptekst en samenvatting. De link onder de uitspraak leidt door naar de volledige tekst van de uitspraak.

Algemeen bestuursrecht

JnB 2023, 540

MK ABRS, 05-07-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2573](#)

provinciale staten van Gelderland, verweerders.

Wet ruimtelijke ordening (Wro)

HERZIENING. WRO. INPASSINGSPLAN. I.c. wordt geoordeeld dat voor provinciale staten niet de verplichting bestaat om het onherroepelijk inpassingsplan "Windpark Bommelerwaard-A2" te herzien. Vastgesteld wordt dat het Nevele-arrest is gewezen naar aanleiding van prejudiciële vragen in het kader van een lopende vernietigingsprocedure tegen een Vlaamse stedenbouwkundige vergunning voor vijf windturbines. Die vergunning was nog niet onherroepelijk. Mede gelet op wat appellante heeft aangevoerd over de door haar aangehaalde overwegingen uit het Nevele-arrest, wordt niet toegekomen aan de vraag in hoeverre deze overwegingen van betekenis zijn voor onherroepelijke inpassingsplannen. Provinciale staten hebben het verzoek terecht beoordeeld aan de hand van de in het Kühne & Heitz-arrest vermelde cumulatieve voorwaarden. I.c. is niet voldaan aan de voorwaarde uit het Kühne & Heitz-arrest dat het moet gaan om een besluit dat definitief is geworden door een uitspraak van de hoogste nationale rechter die, gelet op latere rechtspraak van het Hof, op een onjuiste uitlegging van het Unierecht berust, zonder dat hierover prejudiciële vragen zijn gesteld aan het Hof. De situatie van het Emmott-arrest is hier niet aan de orde.

Zie ook de samenvatting van deze uitspraak onder het kopje "Wro" (JnB 2023, 550).

JnB 2023, 541

CBb, 04-07-2023, [ECLI:NL:CBB:2023:343](#)

minister van Economische Zaken en Klimaat, verweerder.

Awb 6:7

ONTVANKELIJKHEID. BEZWAARTERMIJN. Als het bestuursorgaan ondanks het feit dat niet tijdig bezwaar is gemaakt toch een inhoudelijk besluit neemt en de belanghebbende tot wie de beslissing op bezwaar is gericht daarna beroep instelt tegen dat besluit, vergt zijn rechtszekerheid dat hem niet door de bestuursrechter, ambtshalve of op initiatief van het bestuursorgaan, wordt tegengeworpen dat het bezwaar niet tijdig was. Verwijzing naar de uitspraak van de CRvB van 9 juli 2021, [ECLI:NL:CRVB:2021:1500](#). Deze situatie is niet vergelijkbaar met dit geval omdat de minister geen inhoudelijk besluit heeft genomen op het pro forma bezwaarschrift van appellant. De minister heeft zich in het bestreden besluit namelijk al op het standpunt gesteld dat het bezwaar niet-ontvankelijk was. Uit de genoemde uitspraak volgt niet dat de rechtszekerheid vergt dat de minister in dit geval in beroep niet meer een andere grond kan aanvoeren voor zijn standpunt dat het bezwaar niet-ontvankelijk is.

[Naar inhoudsopgave](#)

Schadevergoedingsrecht

JnB 2023, 542

Conclusie Staatsraad A-G Snijders, 05-07-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2590](#)

Tijdelijke wet Groningen

MIJNBOUWSCHADE. Conclusie Staatsraad A-G over de prejudiciële vragen die zijn gesteld door de rechtbank Noord-Nederland in de tussenuitspraak van 28 april 2023 ([ECLI:NL:RBNNE:2023:1736](#)) op grond van de Tijdelijke wet Groningen.

Zie ook het op dezelfde datum uitgebrachte [persbericht](#) ("Conclusie over prejudiciële vragen over vergoeding fysieke mijnbouwschade").

[Naar inhoudsopgave](#)

Handhaving

JnB 2023, 543

Rechtbank Rotterdam, 16-06-2023, [ECLI:NL:RBROT:2023:5251](#)

minister van Infrastructuur en Waterstaat, verweerder.

Wet beheer rijkswaterstaatswerken

HANDHAVING. SPOEDEISENDE BESTUURSDWANG. OVERTREDER. FUNCTIONEEL DADERSCHAP. Spoedeisende bestuursdwang om uitspoeling van grond, zand en water uit talud te voorkomen dan wel te beperken, in het Leppa Akwaduct ter hoogte van Rijksweg 32 (A32). I.c. wordt geoordeeld dat de minister DR BV ten onrechte als overtreder heeft aangemerkt. Gelet op de uitspraak van de Afdeling van 31 mei 2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2067](#) moet ook voor herstelsancties worden aangesloten bij de strafrechtelijke criteria voor functioneel daderschap. De enkele feiten dat DR BV enig aandeelhouder en bestuurder van DRGI BV is en hetzelfde bezoekadres, postadres en telefoonnummer heeft als DRGI BV, betekenen verder niet dat voorbijgegaan kan worden aan het onderscheid tussen beide rechtspersonen. Voor vereenzelviging van DR BV met DRGI BV, zijn die feiten onvoldoende. Misbruik van identiteitsverschil is niet door de minister gesteld. Verwijzing naar Hoge Raad, 13-10-2000, [ECLI:NL:HR:2000:AA7480](#). Ten overvloede wordt overwogen dat de genoemde feiten evenmin voldoende zijn om DR BV als feitelijk leidinggevende aan te merken. Verwijzing naar Hoge Raad, 26-04-2016, [ECLI:NL:HR:2016:733](#).

[Naar inhoudsopgave](#)

Omgevingsrecht

Wabo

JnB 2023, 544

ABRS, 28-06-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2501](#)

college van burgemeester en wethouders van Schouwen-Duiveland.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1 lid 1 aanhef en onder c

WABO. HANDHAVING. BESTEMMINGSPLAN. OVERTREDER. FUCTIONEEL DADERSCHAP. EVENREDIGHEID. Gebruik woning voor het huisvesten van seizoenarbeiders. I.c. wordt geoordeeld dat dit gebruik in strijd is met het bestemmingsplan. Verwijzing naar ABRS 02-05-2007, [ECLI:NL:RVS:2007:BA4193](#). Appellant, eigenaar, kan als overtreder worden aangemerkt. Verwijzing naar uitspraken ABRS van 31-05-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2067](#) en [ECLI:NL:RVS:2023:2071](#). [appellant] heeft het wederrechtelijke gebruik van de woning aanvaard door niet de zorg te betrachten die in redelijkheid van hem kon worden gevergd met het oog op de voorkoming van de gedraging. Door geen toezicht te houden heeft hij bewust het risico genomen dat hij niet wist op welke wijze de woning werd gebruikt en in zoverre onder de gegeven omstandigheden het wederrechtelijke gebruik aanvaard. De opgelegde last onder dwangsom is niet onevenredig.

JnB 2023, 545

Voorzieningenrechter Rechtbank Noord-Nederland, 06-07-2023, [ECLI:NL:RBNNE:2023:2748](#)

burgemeester van Groningen, college van burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen, college van gedeputeerde staten van de provincie Groningen.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1, 2.10, 2.12

Wet natuurbescherming (Wnb) 1.11, 3.1, 3.3, 3.5, 3.8, 3.10, 7.2

Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2021 (APVG) 1.10, 2.15, 2.16, 2.18

WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. APV. EVENEMENTENVERGUNNING.

NATUURBESCHERMING. HANDHAVING. GELUID. Evenementenvergunning en tijdelijke omgevingsvergunning - voor het verhogen van het geluidniveau - voor het organiseren van twee concerten van de band Rammstein. Afwijzing handhavingsverzoek op grond van de Wnb. I.c. wordt geen aanleiding gezien voor het treffen van een voorlopige voorziening. Geen inspraakverplichting op grond van het Verdrag van Aarhus. In artikel 1.10, eerste lid, van de APVG is het belang van de bescherming van de natuur niet opgenomen als toetsingsgrond. Onvoldoende redenen om te twifelen aan de juistheid van de conclusies vervat in de quickscan over de gevolgen voor de natuur. Geen deskundig tegenrapport overlegd.

JnB 2023, 546

MK Rechtbank Amsterdam, 04-07-2023, [ECLI:NL:RBAMS:2023:4099](#)

college van burgemeester en wethouders van Amsterdam, verweerder.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1 lid 1, 2.12 lid 1 aanhef en onder a, 2.15

WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. BOUWEN. STRIIDIG GEBRUIK. WIJZIGEN

RIJKSMONUMENT. Omgevingsvergunning voor de activiteiten bouwen, strijdig gebruik en wijzigen van een rijksmonument Burgerweeshuis. I.c. wordt geoordeeld dat verweerder in redelijkheid heeft kunnen besluiten om de omgevingsvergunning te verlenen. Uit artikel 2.15 van de Wabo volgt niet dat wijziging van een monument alleen is toegestaan wanneer dit noodzakelijk is voor het gebruik. Verwijzing naar ABRS 17-03-2021, [ECLI:NL:RVS:2021:562](#) r.o. 3.8. Verweerder moet een belangenafweging maken, waarbij het erom gaat of de aantasting van het monument, gelet op alle omstandigheden en belangen – waaronder uitdrukkelijk ook het gebruik van het monument – aanvaardbaar is. De onderzoeksplicht van

verweerder gaat niet zover dat verweerder de alternatieve plannen van de overige architectenbureaus bij de beoordeling had moeten betrekken.

JnB 2023, 547

Rechtbank Oost-Brabant, 30-06-2023, [ECLI:NL:RBOBR:2023:3164](#)

college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nuenen, Gerwen en Nederwetten, het college.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.12 lid 1 , onderdeel a, onder 2°

WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. GOEDE RUIMTELIJKE ORDENING.

BELANGENAFWEGING. Tijdelijke omgevingsvergunning voor een hondenuitlaatterrein. I.c. wordt geoordeeld dat het college de gevolgen van de omgevingsvergunning voor het Natuur Netwerk Brabant (NNB) onvoldoende heeft onderbouwd. Het college heeft aan het bestaande feitelijke gebruik van de locatie als hondenuitlaatterrein niet zonder meer de waarde mogen hechten die het heeft gehecht. De verlening van de omgevingsvergunning is niet gebaseerd op een deugdelijke integrale en voldoende inzichtelijke belangenafweging. Het college moet een nieuw besluit nemen met inachtneming van deze uitspraak, waarbij het college in ieder geval moet kijken naar de effecten van het hondenuitlaatterrein op het betreffende NNB als geheel, daarbij kijkend naar de aantallen honden, frequentie, de plek van de locatie binnen het NNB, de invloed van hekwerken en overige nadelige effecten op de locatie zelf en daaromheen en eventuele alternatieven beter moeten onderzoeken. Verder zal het college verder moeten motiveren waarom eventuele andere belangen zwaarder wegen.

JnB 2023, 548

Rechtbank Noord-Holland, 22-06-2023, [ECLI:NL:RBNHO:2023:6037](#)

college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oostzaan, verweerder.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1 aanhef en onder a en c

WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. OPENBAAR WATER. Weigering omgevingsvergunning brug. De hoofdreden voor weigering is dat door deze brug de doorvaarbaarheid van de sloot wordt belemmerd. I.c. wordt geoordeeld dat de sloot geen openbaar (vaar)water is. Zoals de Hoge Raad heeft overwogen is voor de beantwoording van de vraag of een water openbaar is het feitelijke gebruik van het water bepalend. Indien daaruit blijkt dat eenieder van het water gebruik kan maken, is het water openbaar. Openbare wateren die met enige duurzaamheid en frequentie voor het economisch vervoer van goederen en personen worden gebruikt, zijn openbare vaarwateren. Onder genoemde omstandigheden moet worden vastgesteld dat geen sprake is (geweest) van feitelijk gebruik van de sloot door anderen dan eiser en daarmee ook geen sprake van openbaar (vaar)water. De brug belemmert ook geen omwonenden om het openbare vaarwater te bereiken. Het door verweerder zwaarwegend geachte belang van behoud van de doorvaarbaarheid van de sloot mocht daarom niet aan de weigering van de omgevingsvergunning ten grondslag worden gelegd.

JnB 2023, 549

MK ABRS, 21-06-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2418](#)

college van burgemeester en wethouders van Horst aan de Maas.

Algemene wet bestuursrecht (Awb) 8:69a

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.30, 2.31, 2.33

Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) 2, 3, 10

Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) 2

WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. MILIEU. INTREKKING. VOORSCHRIFTEN.

ACTUALISERINGSPLICHT. Afwijzing verzoek om intrekking van een omgevingsvergunning-milieu. I.c. wordt geoordeeld dat het besluit niet deugdelijk is gemotiveerd. Het college heeft ten onrechte niet beoordeeld of de geurbelasting die zal optreden in de omgeving van de inrichting ontoelaatbaar nadelig zal zijn. Uit het besluit volgt niet dat het college naar aanleiding van het verzoek de omgevingsvergunning heeft getoetst aan de dwingende (eerste lid) en "discretionaire" (tweede lid) intrekkinggronden uit artikel 2.33 van de Wabo.

RELATIVITEITSVEREISTE. Als een appellant zich beroept op overschrijding van een norm en betoogt dat deze overschrijding nadelige gevolgen voor zijn woonsituatie heeft, kan hij ter onderbouwing van de normoverschrijding wijzen op onderzoeksgegevens waaruit naar voren komt dat deze norm ter plaatse van een woning van een derde in zijn directe omgeving wordt overschreden. Verwijzing naar ABRS 11-11-2020, [ECLI:NL:RVS:2020:2706](#). Dit geldt ook voor normen die zien op geurbelasting. Verwijzing naar ABRS 15-12-2021, [ECLI:NL:RVS:2021:2839](#).

[...] [Afwijzing verzoek om intrekking/actualisatie van een omgevingsvergunning-milieu].

[...] 8.1. Op grond van artikel 2.30, eerste lid, van de Wabo beziet het bevoegd gezag regelmatig of de voorschriften die aan een omgevingsvergunning zijn verbonden, nog toereikend zijn gezien de ontwikkelingen op het gebied van de technische mogelijkheden tot bescherming van het milieu en de ontwikkelingen met betrekking tot de kwaliteit van het milieu. De Afdeling constateert dat weliswaar de omgevingsvergunning pas bij de uitspraak van de Afdeling van 11 november 2019 volledig onherroepelijk is geworden, maar dat die uitspraak uitsluitend zag op de geluidaspecten van de inrichting. De beoordeling van de geurhinder van de inrichting heeft voor het laatst plaatsgevonden in het aanvankelijke besluit tot verlening van de revisievergunning in 2016. Gezien het tijdsverloop tussen 2016 en 2020 en de sinds 2016 beschikbaar gekomen nieuwe inzichten over het rendement van luchtwassystemen, kan niet worden gezegd dat de actualiseringsplicht van artikel 2.30 van de Wabo nog niet aan de orde was.

8.2 Artikel 2.31 van de Wabo bevat de gronden waarop het bevoegd gezag de voorschriften van de omgevingsvergunning kan of moet wijzigen; artikel 2.33 bevat de gronden waarop het bevoegd gezag de omgevingsvergunning geheel of gedeeltelijk kan of moet intrekken. Op grond van artikel 2.33, eerste lid, aanhef en onder d, van de Wabo moet eerst worden nagegaan of de ontoelaatbaar nadelige gevolgen voor het milieu met een wijziging van vergunningvoorschriften voldoende kunnen worden beperkt. Als dat zo is, kan met een wijziging van de voorschriften worden volstaan. Dit betekent dat ontoelaatbaar nadelige milieugevolgen niet alleen tot intrekking van een vergunning, maar ook tot wijziging van voorschriften kunnen leiden. Daarnaast kunnen voorschriften in het belang van de bescherming van het milieu worden gewijzigd in een situatie waarin de inrichting geen ontoelaatbaar nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaakt.

8.3. Artikel 2.33, eerste lid, van de Wabo bepaalt onder welke omstandigheden een omgevingsvergunning geheel of gedeeltelijk moet worden ingetrokken. Zoals de rechtbank heeft overwogen, is voor toepassing van artikel 2.33, eerste lid, aanhef en onder d, van de Wabo niet doorslaggevend of de omgevingsvergunning in het belang van de bescherming van het milieu opnieuw zou kunnen worden verleend. Om tot intrekking van een eenmaal verleende en onherroepelijke omgevingsvergunning over te kunnen gaan, moeten de door die vergunning toegestane milieugevolgen zo ernstig zijn dat zij niet alleen als ongewenst, maar zonder meer als ontoelaatbaar nadelig kunnen worden aangemerkt. Bij de beantwoording van de vraag of zich

ontoelaatbaar nadelige gevolgen voordoen, heeft het college beoordelingsruimte. Die ruimte wordt onder meer begrensd door wat uit de meest recente algemeen aanvaarde milieutechnische inzichten voortvloeit (vergelijk de uitspraken van de Afdeling van 20 april 2011, [ECLI:NL:RVS:2011:BQ1906](#), 19 september 2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BX7699](#), en 15 januari 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:108](#)). [...] 8.5. De Afdeling oordeelt als volgt. Uit de overwegingen 8.1 en 8.2 volgt dat het college in het verzoek van [partij] onder meer aanleiding had moeten zien om te beoordelen of de inrichting ontoelaatbaar nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaakt. De rechtbank heeft terecht overwogen dat het college ten onrechte niet heeft beoordeeld of de geurbelasting die zal optreden in de omgeving van de inrichting ontoelaatbaar nadelig zal zijn. Uit het besluit van 2 maart 2020, waarbij het verzoek tot intrekking of wijziging van de omgevingsvergunning is afgewezen, volgt namelijk alleen maar dat het college de mogelijkheden zal onderzoeken tot het actualiseren van de omgevingsvergunning in de zin van artikel 2.31, eerste lid, aanhef en onder b, in samenhang met artikel 2.30, eerste lid, van de Wabo. Uit het besluit volgt niet dat het college naar aanleiding van het verzoek de omgevingsvergunning heeft getoetst aan de dwingende (eerste lid) en "discretionaire" (tweede lid) intrekkinggronden uit artikel 2.33 van de Wabo. Ter zitting bij de Afdeling heeft het college ook erkend dat het besluit in zoverre niet deugdelijk is gemotiveerd. Anders dan [appellant sub 2] stelt, heeft de rechtbank in dat kader verder terecht overwogen dat het gaat om de geurbelasting voor de omgeving van de inrichting waarin niet alleen [partij] maar ook andere omwonenden wonen. Zoals in de overzichtsuitspraak over het relativiteitsvereiste is overwogen, ligt in artikel 8:69a van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) besloten dat degene die vernietiging van een besluit beoogt, zich in beginsel niet met succes kan beroepen op belangen van anderen. Maar, als een appellant zich beroept op overschrijding van een norm en betoogt dat deze overschrijding nadelige gevolgen voor zijn woonsituatie heeft, kan hij ter onderbouwing van de normoverschrijding wijzen op onderzoeksgegevens waaruit naar voren komt dat deze norm ter plaatse van een woning van een derde in zijn directe omgeving wordt overschreden (uitspraak van 11 november 2020 ([ECLI:NL:RVS:2020:2706](#)), onder 6.4 en 6.5). Dit geldt ook voor normen die zien op geurbelasting, zie de uitspraak van 15 december 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:2839](#), onder 37.3. De conclusie is dat de rechtbank het besluit van 2 maart 2020 terecht heeft vernietigd om de reden dat dat besluit niet deugdelijk is gemotiveerd. [...]

[Naar inhoudsopgave](#)

WRO

JnB 2023, 550

MK ABRS, 05-07-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2573](#)

provinciale staten van Gelderland, verweerders.

Wet ruimtelijke ordening (Wro)

WRO. INPASSINGSPAN. HERZIENING. I.c. wordt geoordeeld dat voor provinciale staten niet de verplichting bestaat om het onherroepelijk inpassingsplan "Windpark Bommelerwaard-A2" te herzien. Vastgesteld wordt dat het Nevele-arrest is geweest naar aanleiding van prejudiciële vragen in het kader van een lopende vernietigingsprocedure tegen een Vlaamse stedenbouwkundige vergunning voor vijf windturbines. Die vergunning was nog niet onherroepelijk. Mede gelet op wat appellante heeft aangevoerd over de door haar aangehaalde overwegingen uit het Nevele-arrest, wordt niet toegekomen aan de vraag in

hoeverre deze overwegingen van betekenis zijn voor onherroepelijke inpassingsplannen. Provinciale staten hebben het verzoek terecht beoordeeld aan de hand van de in het Kühne & Heitz-arrest vermelde cumulatieve voorwaarden. I.c. is niet voldaan aan de voorwaarde uit het Kühne & Heitz-arrest dat het moet gaan om een besluit dat definitief is geworden door een uitspraak van de hoogste nationale rechter die, gelet op latere rechtspraak van het Hof, op een onjuiste uitlegging van het Unierecht berust, zonder dat hierover prejudiciële vragen zijn gesteld aan het Hof. De situatie van het Emmott-arrest is hier niet aan de orde.

Zie ook de samenvatting van deze uitspraak onder het kopje "Algemeen bestuursrecht" (JnB 2023, 540)

[Naar inhoudsopgave](#)

Natuurbescherming

JnB 2023, 551

MK ABRS, 05-07-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2587](#)

college van gedeputeerde staten van Noord-Holland.

Habitatrichtlijn 6 lid 2, lid 3

Wet natuurbescherming (Wnb) 2.4, 2.7, 5.4

NATUURBESCHERMING. NATUURVERGUNNING. CIRCUIT PARK ZANDVOORT.

REFERENTIESITUATIE. STIKSTOFDEPOSITIE. I.c. wordt geoordeeld dat het verschil tussen de stikstofdepositie in de referentiesituatie en de aangevraagde situatie zodanig groot is dat de aangevraagde situatie niet tot significante effecten voor het Natura 2000-gebied "Kennemerland-Zuid" kan leiden. Ten tijde van het besluit op bezwaar was geen vergunning meer nodig voor het gebruik van het circuitterrein op de wijze zoals aangevraagd. Vanwege het vervallen van de vergunningplicht had het college in de bezwaarfase de aanvraag alsnog moeten afwijzen.

[...] Bij besluit van 25 oktober 2019 heeft het college aan Exploitatie Circuit Park Zandvoort B.V. (hierna: CPZ) een vergunning verleend op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) voor het in gebruik hebben van Circuit Park Zandvoort, alsmede het uitvoeren van werkzaamheden ten behoeve van een aantal wijzigingen op het circuitterrein.

[...] De referentiesituatie

[...] - Aan welke toestemmingen kan de referentiesituatie worden ontleend?

[...] 6.5. De Afdeling deelt het oordeel van de rechtbank dat de referentiesituatie in dit geval bestaat uit de revisievergunning van 12 september 1997 en de natuurvergunningen van 27 september 2011 en 12 juni 2015.

[...] - Wat was toegestaan in de referentiesituatie?

6.6. De Afdeling stelt voorop dat de toestemmingen zijn verleend voor een bestaand circuit waar doorlopend (grootschalige) auto- en motorsportactiviteiten hebben plaatsgevonden. In de toestemmingen in de referentiesituatie is een jaarrond gebruik van het circuitterrein toegestaan voor diverse auto- en motorsportactiviteiten en andere (grootschalige) publieksevenementen, waarbij de maximale geluidsniveaus niet gelden op de 12 zogenoemde UBO-dagen. Dit betekent dat de vraag hoeveel dagen het circuitterrein in de referentiesituatie feitelijk gebruikt werd voor auto- en

motorsportactiviteiten en andere (grootschalige) evenementen niet van belang is voor het vaststellen van de referentiesituatie.

In de toestemmingen is niet vastgelegd welke specifieke races op de 12 UBO-dagen moeten plaatsvinden. [...]

- Het arrest AquaPri

6.7. Voor zover Stichting Rust bij de Kust en MOB zich beroepen op het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 10 november 2022, C-278/21, ECLI:EU:C:2022:864 (AquaPri) en betogen dat de referentiesituatie in dit geval niet zonder meer aan de vigerende toestemmingen kon worden ontleend, overweegt de Afdeling als volgt.

De Afdeling volgt dit betoog niet. De Afdeling constateert dat de vergunning, zoals op 25 oktober 2019 aan CPZ is verleend, voorziet in een voortzetting van het project maar ook dat de activiteiten op het circuitterrein die in de referentiesituatie zijn toegestaan, zijn verminderd. Zoals onder 8.3-8.7 verder wordt toegelicht, is namelijk sprake van een forse beperking van de toegestane stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie. Deze beperking omvat ongeveer 40% van de toegestane depositie in de referentiesituatie.

Ook constateert de Afdeling dat er bij het circuitterrein weliswaar geen passende beoordeling is gemaakt van de volledige referentiesituatie - in 2011 en 2015 is immers alleen een wijziging van de referentiesituatie passend beoordeeld -, maar er was wel al toestemming verleend voor het circuitterrein voordat de Habitatrichtlijn voor het Natura 2000-gebied "Kennemerland-Zuid" in werking trad. Het circuitterrein is sindsdien jaarrond in gebruik geweest. Voor de eerdere toestemmingen voor het circuitterrein uit 1997, 2011 en 2015 is ook niet gebleken dat de beoordelingsverplichting van artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn niet is nagekomen.

Onder deze omstandigheden is het college in dit geval terecht tot de conclusie gekomen dat de aangevraagde situatie niet kan leiden tot significante gevolgen voor het Natura 2000-gebied "Kennemerland-Zuid". Reeds daarom is het in dit geval niet van belang of het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 10 november 2022, C-278/21, ECLI:EU:C:2022:864 (AquaPri) moet leiden tot een bijstelling van de wijze waarop de referentiesituatie wordt beoordeeld. De Afdeling zal hierna onder 8.3-8.7 toelichten waarom die vermindering van de stikstofdepositie zodanig groot is dat op voorhand duidelijk is dat er geen significante gevolgen zijn. De depositie in de referentiesituatie is weliswaar niet exact vastgesteld, maar dat hoefde, gelet op de vaststelling dat de vergunde situatie leidt tot een lagere stikstofdepositie dan die in de referentiesituatie is toegestaan, ook niet om deze conclusie te kunnen ondersteunen.

6.8. Naar het oordeel van de Afdeling is het college er terecht van uitgegaan dat de referentiesituatie een jaarrond gebruik van het circuitterrein voor diverse auto- en motorsportactiviteiten, andere (grootschalige) publieksactiviteiten en 12 UBO-dagen omvat. De rechtbank is in de overwegingen 9.1-9.6 van de uitspraak van 26 april 2022 tot hetzelfde oordeel gekomen.

[...] Leidt de vergunde situatie al dan niet tot een toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie (interne saldering)?

[...] 8.3. De Afdeling is van oordeel dat de rechtbank terecht heeft overwogen dat de emissies in dit geval niet exact hoeven te worden vastgesteld om te kunnen vaststellen of in de vergunde situatie sprake is van een toe- of afname van de emissies ten opzichte van de referentiesituatie. Er zijn in de natuurvergunning namelijk twee beperkingen opgenomen die ertoe leiden dat de emissies die op grond van deze vergunning zijn toegestaan niet de emissies in de referentiesituatie kunnen overschrijden en de vaststelling rechtvaardigen dat de emissies in de vergunde situatie lager zijn dan in de referentiesituatie.

In de eerste plaats is in de vergunning een emissieplafond van 6.124 kg NOx/jr vastgelegd waaraan CPZ zal moeten voldoen, terwijl in de referentiesituatie geen plafond was opgenomen. In de referentiesituatie geldt weliswaar geen emissieplafond, maar de stikstofemissies voor het jaarronde gebruik zijn geschat op ruim 10.750 kg NOx/jr. Het verschil van ruim 4.000 kg tussen de geschatte emissies in de referentiesituatie van 10.750 kg NOx/jr en het emissieplafond in de vergunde situatie, dat is vastgesteld op 6.124 kg NOx/jr, is zodanig groot dat op voorhand aannemelijk is dat ook zonder een exacte berekening van de emissies van het circuitterrein kan worden vastgesteld dat in de vergunde situatie sprake is van een afname ten opzichte van de referentiesituatie. [...]

In de tweede plaats is in vergunningvoorschrift 4 vastgelegd dat het gebruik van het circuitterrein vanaf 2021 voor niet-elektrische auto- en motorsportactiviteiten gedurende maximaal 337 dagen is toegestaan. Dat is 28 dagen minder dan het jaarronde gebruik dat in de referentiesituatie is toegestaan. [...]

[...] 8.7. Naar het oordeel van de Afdeling is het college er daarom terecht van uitgegaan dat het gebruik van het circuitterrein in de vergunde situatie niet leidt tot een toename van stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie, zodat er geen significante gevolgen zijn voor het Natura 2000-gebied "Kennemerland-Zuid". Het college had de emissies niet nauwkeurig hoeven vast te stellen. De rechtbank is in de overwegingen 12.1-12.7 van de uitspraak van 26 april 2022 tot hetzelfde oordeel gekomen.

[...] Was het college bevoegd om de vergunning te verlenen?

[...] 9.2. Het college heeft op 27 februari 2020 het besluit op bezwaar genomen. Zoals onder 9.1 staat, is de vergunningplicht voor een wijziging of uitbreiding van een bestaande activiteit die ten opzichte van de referentiesituatie niet leidt tot een toename van stikstofdepositie sinds 1 januari 2020 vervallen. De Afdeling heeft onder 8.3-8.7 vastgesteld dat het college terecht het standpunt heeft ingenomen dat de aangevraagde situatie door de beperkingen aan het baangebruik en de stikstofemissies van het circuitterrein, niet leidt tot een toename van de stikstofdepositie ten opzichte van de referentiesituatie. Het college was dus op het moment dat het besliste op het bezwaar niet meer bevoegd om voor de aangevraagde situatie een vergunning te verlenen.

Dit betekent dat de rechtbank had moeten concluderen dat het college de aanvraag voor de vergunning bij het besluit op bezwaar alsnog vanwege het vervallen van de vergunningplicht had moeten afwijzen. De aangevallen uitspraak moet worden vernietigd. [...]

[...] 10.1. De Afdeling is zich ervan bewust dat het vervallen van de vergunningplicht gevolgen heeft voor partijen en de natuurwaarden en tot meer rechtsonzekerheid kan leiden. Het college heeft met de vergunningverlening immers beoogd om beperkingen aan het gebruik en de emissies van het circuitterrein te stellen. De aanvraag van CPZ van 26 september 2019 bevat deze beperkingen ook en zijn voor het college onder meer aanleiding geweest om medewerking te verlenen aan het project. Op grond van de nu geldende wetgeving in de Wnb is het echter niet mogelijk om de natuurvergunning voor het circuitterrein in stand te laten. De wetgever heeft het voornemen geuit om projecten waarbij sprake is van interne saldering per 1 januari 2024 weliswaar weer vergunningplichtig te maken, maar de keuze om dit te doen en de wijze waarop is aan de wetgever.

10.2. De Afdeling merkt echter op dat het college op de zitting heeft aangegeven dat een eventuele vernietiging van het besluit op bezwaar van 27 februari 2020 aanleiding kan geven om, in afwachting van deze wetwijziging, op een andere wijze de natuurwaarden van het Natura 2000-gebied te beschermen terwijl de exploitatie van het circuitterrein wordt voortgezet. Het college overweegt om CPZ op grond van artikel 2.4 van de Wnb onder meer te verplichten om preventieve of herstelmaatregelen te treffen of om de activiteiten op het circuitterrein overeenkomstig de daarbij

gegeven voorschriften uit te voeren om de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied te waarborgen. De milieuorganisaties hebben bovendien een verzoek om actualisatie van de vergunning ingediend, zo bleek op de zitting.

Die nadere besluitvorming leidt eventueel tot nieuwe primaire besluiten. Om het college de gelegenheid te geven om de besluitvorming hierover af te stemmen met het nieuw te nemen besluit op bezwaar in deze procedure zal de Afdeling het primaire besluit niet herroepen. [...]

JnB 2023, 552

MK ABRS, 05-07-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2588](#)

college van gedeputeerde staten van Noord-Holland (college).

Habitatrichtlijn 6 lid 4, 16 lid 1

Algemene wet bestuursrecht (Awb) 3:2

Wet natuurbescherming (Wnb) 3.5, 3.8

NATUURBESCHERMING. NATUURONTHEFFINGEN. CIRCUIT PARK ZANDVOORT. I.c. wordt geoordeeld dat de natuurontheffingen voor het circuit Park Zandvoort ten aanzien van de rugstreeppad en de zandhagedis mochten worden verleend. Aan de drie voorwaarden voor ontheffingverlening (geen andere bevredigende oplossing, dwingende reden van groot openbaar belang, gunstige staat van instandhouding) wordt voldaan.

[...] Bij besluit van [...] heeft het college op grond van artikel 3.8 van de [...] (hierna: Wnb) aan Exploitatie Circuit Park Zandvoort B.V. (hierna: CPZ) [...] een ontheffing verleend van de verbodsbepalingen in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb, voor het opzettelijk verstoren van de rugstreeppad en de zandhagedis, en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze soorten voor het uitvoeren van werkzaamheden.

Bij besluit van [...] heeft het college op grond van artikel 3.8 van de Wnb aan CPZ [...] een ontheffing verleend van dezelfde verbodsbepalingen voor de aanwezigheid van tijdelijke halfverharding van asfaltgranulaat.

[...] – Het toetsingskader

6.2. De Afdeling overweegt dat de bevoegdheid van het college om een ontheffing te verlenen discretionair van aard is. Een ontheffing wordt op grond van artikel 3.8, vijfde lid en onder a, van de Wnb uitsluitend verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat. Dit betekent dat nauwkeurig en toereikend moet zijn gemotiveerd dat er geen alternatieve maatregel bestaat waarmee de nagestreefde doelstelling op een bevredigende manier kan worden bereikt die geen of een geringere overtreding van de verbodsbepalingen betekent. Het is onvoldoende dat de afweging van alternatieven uitsluitend berust op het argument dat minder economische kosten hoeven te worden gemaakt als voor de betrokken werkzaamheden een ontheffing van het verbod wordt gegeven. Andere oplossingen moeten worden afgewogen tegen het effect op de staat van instandhouding van de betrokken soorten. Zie hiervoor bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 21 april 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:853](#) (overweging 13.3). Het doel is in dit geval het organiseren van een F1-evenement, waarbij de veiligheid van de bezoekers is gewaarborgd en de bereikbaarheid en verkeersveiligheid rondom het circuitterrein wordt verbeterd.

Voor het verlenen van een ontheffing voor het opzettelijk verstoren van de rugstreeppad en de zandhagedis, en het beschadigen of vernielen van voortplantings- en rustplaatsen van deze soorten geldt op grond van artikel 3.8, vijfde lid, aanhef en onder b, van de Wnb daarnaast een limitatieve lijst van mogelijke ontheffingsgronden. De Afdeling heeft in haar uitspraak van 21 april 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:853](#) (overweging 14.3) overwogen dat niet alleen moet worden beoordeeld of er

met de ontheffing een in de wet genoemd belang is gemoeid. Ook moet worden gezien of die belangen zwaarwegend genoeg zijn om voor de ingrepen te kunnen worden aangemerkt als gerechtvaardigde redenen. In dat kader moet worden gezien of vaststaat dat het belang van het project op de lange termijn zwaarder weegt dan het behoud van de natuurwaarden.

- Kan het openbare belang dat met de ontheffing is gemoeid in algemene zin een dwingende reden van groot openbaar belang zijn?

[...] 6.4. In artikel 3.8, aanhef en vijfde lid en onder b, van de Wnb is onder meer de openbare veiligheid als dwingende reden van groot openbaar belang aangemerkt. Daarnaast kan een ontheffing op grond van artikel 3.8, aanhef en vijfde lid en onder b, van de Wnb worden verleend vanwege andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.

Ook uit de jurisprudentie van de Afdeling blijkt dat met het waarborgen van de openbare veiligheid, het verbeteren van de (regionale) bereikbaarheid en het bevorderen van de economie dwingende redenen van groot openbaar belang kunnen zijn gemoeid. De Afdeling verwijst hiervoor naar haar uitspraak van 12 augustus 2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BX3968](#), overweging 2.6.2.

Anders dan Stichting Duinbehoud en anderen betogen, maakt de omstandigheid dat de ontheffingen aan een particuliere ondernemer zijn verleend naar het oordeel van de Afdeling niet dat per definitie geen sprake is van een dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit volgt ook niet uit het arrest uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 16 februari 2012, C-182/10, [ECLI:EU:C:2012:82](#) (Solvay), punten 73-77, dat zij aanhalen.

In dit arrest geeft het Hof van Justitie een oordeel over een dwingende reden van groot openbaar belang in artikel 6, vierde lid, van de Habitatrictlijn over gebiedsbescherming. De Afdeling acht dit oordeel echter ook van toepassing op de dwingende redenen van groot openbaar belang, zoals bedoeld in artikel 16, eerste lid en onder c, van de Habitatrictlijn over soortenbescherming. Artikel 16 van de Habitatrictlijn is geïmplementeerd in artikel 3.8 van de Wnb.

Uit het arrest volgt verder dat artikel 6, vierde lid, van de Habitatrictlijn strikt moet worden uitgelegd, omdat het een uitzondering is op het toestemmingscriterium dat in artikel 6, derde lid staat. Naar het oordeel van het Hof van Justitie moet het in artikel 6, vierde lid, van de Habitatrictlijn bedoelde belang dat de verwezenlijking van een plan of project kan rechtvaardigen zowel "openbaar" als "groot" zijn, wat impliceert dat dit belang zo groot is dat het kan worden afgewogen tegen de door de Habitatrictlijn nagestreefde doelstelling van instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Werken met het oog op de vestiging of de uitbreiding van een onderneming vervullen die voorwaarden in beginsel slechts in uitzonderlijke omstandigheden. Er valt niet uit te sluiten dat daarvan sprake is wanneer een project weliswaar particulier van aard is, maar zowel door zijn aard als door het economische en sociale karakter ervan, toch werkelijk van groot openbaar belang is en wordt aangetoond dat er geen alternatieve oplossingen zijn. De verwezenlijking van infrastructuur om er een administratief centrum van een vennootschap te vestigen is in beginsel echter niet van groot openbaar belang. Die situatie was aan de orde in de zaak waar dit arrest over ging.

[...] - Tussenconclusie

7.4. Gelet op het voorgaande is de Afdeling met de rechtbank van oordeel dat het college zich op het standpunt heeft mogen stellen dat er geen andere bevredigende oplossing is voor de benodigde omvang en plaats van het F1-evenement en dat het project een dwingende reden van groot openbaar belang dient. Het college heeft deugdelijk onderbouwd dat dit belang zwaarder weegt dan het belang bij het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten en/of het beschadigen of vernielen van hun voortplantings- en rustplaatsen. De rechtbank is tot hetzelfde oordeel gekomen.

De betogen slagen in zoverre niet.

- Technische alternatieven

[...] 8.3. Gelet op het voorgaande is de Afdeling met de rechtbank van oordeel dat het college alternatieve technische methoden heeft onderzocht en voldoende deugdelijk heeft gemotiveerd dat er geen andere bevredigende technische alternatieven voor een veilige ondergrond voor de tribunes zijn. Hierdoor heeft het college voor het gebruik van de halfverharding, bestaande uit asfaltgranulaat mogen kiezen.

[...] Gunstige staat van instandhouding

[...] - Het toetsingskader

9.2. De Afdeling overweegt dat een ontheffing op grond van artikel 3.8, vijfde lid en onder c, van de Wnb uitsluitend wordt verleend als er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Dit betekent dat voor zowel de rugstreepad als de zandhagedis eerst de staat van instandhouding moet worden bepaald. Vervolgens moet aan de hand van het effect van de activiteit waarvoor ontheffing wordt aangevraagd op die staat van instandhouding worden bepaald of de ontheffing kan worden verleend. Om de staat van instandhouding te bepalen dient, zoals is vastgelegd in de begripsbepaling in artikel 1.1 van de Wnb, het effect van de som van de invloeden die op de betrokken soort inwerken en op lange termijn een verandering kunnen bewerkstelligen in de verspreiding en de grootte van de populaties van die soort op het grondgebied, bedoeld in artikel 2 van de Habitatrichtlijn, te worden vastgesteld. Hiervoor verwijst de Afdeling naar haar uitspraak van 29 april 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:1160](#), r.o. 16.2 en het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 10 oktober 2019, [ECLI:EU:C:2019:851](#), overwegingen 58-61.

[...] 9.10. Gelet op het voorgaande is de Afdeling van oordeel dat het college deugdelijk heeft gemotiveerd dat met de ontheffingen geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. De rechtbank is in de uitspraken van 12 augustus 2021 en 22 juni 2022 tot hetzelfde oordeel gekomen.

[...] Conclusie

14. De hoger beroepen zijn ongegrond. De aangevallen uitspraken moeten worden bevestigd.[...]

Bij deze uitspraken is een [persbericht](#) ("Races op Circuit Zandvoort mogen doorgaan") uitgebracht.

JnB 2023, 553

MK Rechtbank Oost-Brabant, 22-06-2023, [ECLI:NL:RBOBR:2023:3012](#)

college van gedeputeerde staten van de provincie Noord-Brabant, het college.

Wet natuurbescherming (Wnb) 3.5 lid 2, lid 4, 3.8, 5.3, 5.4 lid 1 onder b

NATUURBESCHERMING. NATUURONTHEFFING. VOORSCHRIFTEN. MONITORING.

EVENREDIGHEID. I.c. wordt geoordeeld dat het college monitoringsvoorschriften aan de **artikel 3.8 Wnb-ontheffing voor de verduurzaming van een woningcomplex heeft kunnen verbinden. De door eiseres aangevraagde maatwerkoplossing is een nieuwe maatwerkoplossing, die afwijkt van de effectief bewezen mitigerende maatregelen die in het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis zijn opgenomen. Het wordt daarom niet onredelijk geacht dat hierom een monitoringsverplichting aan de ontheffing is verbonden, zodat de daadwerkelijke effectiviteit kan worden vastgesteld en, met het oog op toekomstige**

aanvragen met een soortgelijke maatwerkoplossing, wetenschappelijk kan worden onderbouwd. Geen strijd met het evenredigheidsbeginsel.

[...] In deze uitspraak beoordeelt de rechtbank het beroep van eiseres tegen de voorschriften 17 tot en met 20 die verbonden zijn aan de verleende ontheffing van het verbod als bedoeld in artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming (Wnb).

[...] 5. Vanwege de verduurzaming van het wooncomplex Jurrian Pels zal onder andere een winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis worden vernield en vleermuizen worden verstoord. Ter compensatie daarvan zal de spouw van de trappenhuizen permanent toegankelijk worden gemaakt door bij elke verdieping open stootvoegen in de gevels van de trappenhuizen aan te brengen. In verband hiermee heeft het college monitoringsvoorschriften aan de ontheffing verbonden.

[...] 9. Op grond van artikel 5.3, eerste lid, van de Wnb kan het bevoegd gezag door middel van het stellen van voorschriften aan een ontheffing mitigerende maatregelen voorschrijven. Het bevoegd gezag zal daarbij moeten motiveren waarom het meent dat deze maatregelen nodig zijn en hierbij alle in aanmerking komende belangen dienen af te wegen. Gaat het om mitigerende maatregelen die verder gaan dan om te voldoen aan het vereiste van artikel 3.3, vierde lid, onder c, van de Wnb, de zogeheten proactieve maatregelen, dan moet het bevoegd gezag duidelijk kunnen maken waarom het belang van die maatregelen opweegt tegen de belangen die zich daartegen verzetten, waaronder de belangen aan de zijde van de ontheffingaanvrager¹.

Niet in geschil is tussen partijen dat de voorgeschreven monitoringsverplichting een proactieve maatregel is. Ook is niet in geschil dat de door eiseres aangevraagde maatwerkoplossing een nieuwe maatwerkoplossing is, die afwijkt van de effectief bewezen mitigerende maatregelen die in het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis zijn opgenomen. De rechtbank acht het daarom niet onredelijk dat hierom een monitoringsverplichting aan de ontheffing is verbonden, zodat de daadwerkelijke effectiviteit kan worden vastgesteld en, met het oog op toekomstige aanvragen met een soortgelijke maatwerkoplossing, wetenschappelijk kan worden onderbouwd. De rechtbank acht niet aannemelijk dat de kennis die met de maatwerkoplossing wordt opgedaan, niet elders in de provincie Noord-Brabant dan wel in andere provincies zou kunnen worden toegepast. Temeer nu vele gebouwen de komende jaren verduurzaamd zullen moeten worden. Hoewel van tevoren niet vast staat dat de opgelegde onderzoeksplicht bruikbare onderzoeksresultaten zal opleveren voor het antwoord op de vraag of de maatwerkvoorziening geschikter is voor de korte termijn dan wel voor de langere termijn, is de rechtbank niet aannemelijk geworden dat dit op voorhand valt uit te sluiten. De rechtbank acht het besluit, voor zover dat ziet op de voorschriften 17 tot en met 19, ook overigens niet in strijd met het evenredigheidsbeginsel. Daartoe overweegt de rechtbank het volgende. Er hoeft slechts twee keer gemonitord te worden en alleen ten aanzien van de voorgestelde maatwerkoplossing. Het college heeft gesteld dat de veldinspanningen voor de monitoring van de winterverblijfplaatsen 2x2 uur bedragen, te vermeerderen met reistijd gedurende twee jaren, wat neerkomt op een maximale waarnemingsinspanning van 8 uur per jaar. Uitgaande van een rapportagetijd van 6 uur en een tarief van € 100,00 exclusief BTW per uur bedragen de kosten van een dergelijke jaarlijkse monitoring, rekening houdend met uitloop en bijkomende kosten, volgens het college maximaal € 2.000,00 exclusief BTW.

Ter zitting is gebleken dat al één monitoring heeft plaatsgevonden. De rapportage hiervan is door het college goedgekeurd en de hoogte van de kosten bleek nauwelijks af te wijken van de door het college ingeschatte kosten. De rechtbank acht deze kosten niet onevenredig hoog. Daarbij heeft het college mogen betrekken dat deze kosten gering zijn als deze worden afgezet tegen de

investeringskosten voor het gehele project. De rechtbank komt al met al tot de conclusie dat de nadelige gevolgen van het besluit voor eiseres niet onevenredig zijn in verhouding tot de met de oplegging van de monitoringsverplichting te dienen doelen. [...]

JnB 2023, 554

MK Rechtbank Midden-Nederland, 19-06-2023, [ECLI:NL:RBMNE:2023:2868](#)

college van gedeputeerde staten van de provincie Flevoland, verweerder.

Wet natuurbescherming (Wnb) 1.11, 2.7 lid 2, 3.18

NATUURBESCHERMING. POPULATIEBEHEER. HANDHAVING. Afwijzing handhavingsverzoek konikpaarden Oostvaardersplassen. I.c. wordt geoordeeld dat geen sprake is van een overtreding. Voor het vangen en doden van konikpaarden is geen opdracht op grond van artikel 3.18, vierde lid, van de Wnb nodig. Het vangen van konikpaarden is ook niet in strijd met de zorgplicht uit artikel 1.11 van de Wnb of vergunningplichtig op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb. De conclusie is dat gedeputeerde staten het handhavingsverzoek terecht hebben afgewezen, omdat niet is vast komen te staan dat Staatsbosbeheer ten aanzien van de konikpaarden een overtreding heeft begaan.

[Naar inhoudsopgave](#)

Ziekte en arbeidsongeschiktheid

JnB 2023, 555

MK CRvB, 28-06-2023, [ECLI:NL:CRVB:2023:1216](#)

Raad van bestuur van het Uvw.

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA) 47, 64

WIA. BIJZONDER GEVAL. Zoals door het Uvw ter zitting is erkend, is een bijzonder geval gelegen in de omstandigheid dat het Uvw niet adequaat heeft gereageerd op de door de arbeidsdeskundige op 26 september 2018 voorgestelde herbeoordeling met het oog op eventuele IVA-aanspraken van appelland. Het betrof hier een concreet signaal vanuit het Uvw WERKbedrijf, waaraan geen adequaat gevolg is gegeven. Ter zitting heeft het Uvw zich op het standpunt gesteld dat hierin aanleiding is gelegen voor een eerdere ingangsdatum, namelijk 27 september 2017, zijnde 52 weken voorafgaand aan het gesprek van de arbeidsdeskundige met appelland. De Raad onderschrijft dit standpunt van het Uvw en acht appelland hiermee niet te kort gedaan. Beroep op gelijkheidsbeginsel slaagt niet.

[Naar inhoudsopgave](#)

Bijstand

JnB 2023, 556

MK CRvB, 13-06-2023, [ECLI:NL:CRVB:2023:985](#)

college van burgemeester en wethouders van Breda.

Participatiewet (PW) 15, 16

PARTICIPATIEWET. BIJZONDERE BIJSTAND. ZEER DRINGENDE REDENEN. WIJZIGING RECHTSPRAAK. De Raad wijzigt met deze uitspraak zijn rechtspraak over de uitleg van het begrip “acute noodsituatie” bij de bepaling van “zeer dringende redenen”.

Het oordeel van de Raad

[...]

4.3. Tussen partijen is alleen in geschil of in het geval van appellant sprake is van zeer dringende redenen zoals bedoeld in artikel 16, eerste lid, van de PW. [...]

4.5.6. De Raad leidt nu echter uit de hiervoor geschetste wetsgeschiedenis en rechtspraak af dat van een acute noodsituatie in ieder geval sprake is als een situatie levensbedreigend is of als blijvend ernstig psychisch of lichamelijk letsel of invaliditeit daarvan het gevolg kan zijn, maar niet tot die situaties beperkt is. Ook in andere gevallen kan sprake zijn van een acute noodsituatie. Het begrip ‘acute noodsituatie’ is dus, anders dan wat uit de oude vaste rechtspraak volgt, niet beperkt tot deze twee door de wetgever genoemde voorbeelden. In zoverre verandert de Raad nu zijn rechtspraak over het begrip ‘acute noodsituatie’ als zeer dringende redenen voor bijstandverlening. Bij de beoordeling of een acute noodsituatie zich voordoet zal moeten worden meegewogen of het niet-verlenen van bijstand voor de betrokkene tot ernstige gevolgen leidt, met name voor diens gezondheid. Daarbij is verder van belang dat de wetgever bij het begrip ‘zeer dringende redenen’ heeft gedacht aan een extreme situatie en nadrukkelijk niet heeft beoogd een algemene ontsnappingsclausule te bieden, zoals de Raad eerder in een andere uitspraak heeft overwogen.¹³ Daarom moet het gaan om een schrijnende situatie waarvan het evident is dat weigering van bijstand zonder meer onaanvaardbaar is.

Wat betekent dit nu in de zaak van appellant? [...]

4.6.7. Gelet op 4.6.6 moet de situatie van appellant – ook al is geen sprake van een situatie die levensbedreigend is of tot blijvend ernstig letsel of invaliditeit kan leiden – toch worden beschouwd als een acute noodsituatie. Verder zijn de behoeftige omstandigheden waarin appellant verkeert op geen enkele andere wijze te verhelpen, zodat het verlenen van bijstand onvermijdelijk is.

4.6.8. In dit geval is dus sprake van zeer dringende redenen om bijstand te verlenen als bedoeld in artikel 16, eerste lid, van de PW. Dit betekent dat het college bevoegd was om in afwijking van artikel 15 van de PW aan appellant bijzondere bijstand te verlenen voor de kosten van fysiotherapie. [...]

Zie voorts de uitspraak van de Raad van 27 juni 2023, [ECLI:NL:CRVB:2023:1192](#).

[Naar inhoudsopgave](#)

Volksverzekeringen

JnB 2023, 557

MK CRvB, 28-06-2023, [ECLI:NL:CRVB:2023:1235](#)

Raad van bestuur van de Svb.

Algemene Kinderbijslagwet (AKW) 7a

Wet inkomstenbelasting 2001 3.80

KINDERBIJSLAG. HERZIENING EN TERUGVORDERING. BELASTBAAR LOON. De vraag of een bijstandsuitkering, in de zin van artikel 7a van de AKW, belastbaar loon vormt als bedoeld in artikel 3.80 van de Wet IB 2001, wordt ontkennend beantwoord. Gelet op de bedoeling van

de regelgever moet artikel 7a, tweede lid, aanhef en onder b, van de AKW zo worden geïnterpreteerd, dat een verzekerde met een partner recht heeft op een extra bedrag aan kinderbijslag als ten minste één van beiden een arbeidsinkomen heeft, terwijl een van beide partners geen arbeidsinkomen heeft of ten hoogste een arbeidsinkomen van het in artikel 8.14a, aanhef en onder a, genoemde bedrag. Aangezien appellante noch haar partner in 2018 een inkomen uit tegenwoordige arbeid had, maar een periodieke uitkering in de vorm van een bijstandsuitkering, hebben zij op grond van artikel 7a, tweede lid, aanhef en onder b, van de AKW geen recht op extra kinderbijslag over 2018.

Beroep op het vertrouwensbeginsel slaagt niet.

De SvB is terecht tot herziening en terugvordering overgegaan. Geen sprake van dringende redenen, als bedoeld in artikel 24, vijfde lid, van de AKW, op grond waarvan de SvB geheel of gedeeltelijk van terugvordering kon afzien.

[Naar inhoudsopgave](#)

Bestuursrecht overig

Algemene verordening gegevensbescherming

JnB 2023, 558

Rechtbank Gelderland, 27-03-2023, [ECLI:NL:RBGEL:2023:1646](#)

minister van Financiën, verweerder.

Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG) 15 lid 1 aanhef en onder a t/m h AVG. Verzoek om inzage. Een risicoprofiel en/of -kwalificatie is als zodanig niet te herleiden tot de persoon van eiser en daarom niet als een persoonsgegeven aan te merken. Dat eiser wenst te vernemen welke risicoprofielen en/of -kwalificaties op hem van toepassing zijn verklaard, is begrijpelijk maar maakt dat niet anders. In zekere zin kan een parallel worden getrokken met de situatie waarin een betrokkene wordt geplaatst op een fraudelijst met 'code 88'. Verwijzing naar de uitspraak van de ABRS van 1 februari 2023, [ECLI:NL:RVS:2023:394](#). Het koppelen van de fraudecode 88 aan een persoon is in die uitspraak niet aangemerkt als een persoonsgegeven. Evenals de code, betreft een risicoprofiel of -kwalificatie een beschrijving in meer algemene zin en is die niet herleidbaar tot eiser. De minister heeft daarom terecht gesteld dat een toelichting over het (mogelijk) van toepassing verklaren van een risicoprofiel en/of -kwalificatie niet kan worden geschaard onder de overige informatie waarop artikel 15 lid 1, aanhef en onder a tot en met h van de AVG ziet.

[Naar inhoudsopgave](#)

Arbeidsomstandighedenwet

JnB 2023, 559

MK ABRS, 05-07-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2582](#)

staatssecretaris (thans: minister) van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Algemene wet bestuursrecht (Awb) 5:46

Arbeidsomstandighedenbesluit 7.5

Beleidsregel boeteoplegging arbeidsomstandighedenwetgeving

ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN. BOETE. REPARATIEWERKZAAMHEDEN. OVERTREDING.

MATIGING. I.c. wordt geoordeeld dat het zoeken naar de oorzaak van de storing onder reparatie valt. Het Arbeidsomstandighedenbesluit beoogt degenen die onder meer reparatiewerkzaamheden moeten verrichten, te beschermen. In dat licht is het niet logisch dat de wetgever de term ‘reparatiewerkzaamheden’ heeft willen beperken tot uitsluitend de handeling die direct leidt tot het herstel. [Appellante] heeft artikel 7.5, tweede lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit overtreden.

[...] Bij besluit van [...] heeft de minister aan [appellante] een bestuurlijke boete opgelegd van € 18.000,00 in verband met een arbeidsongeval.

[...] Valt het zoeken naar de oorzaak van de storing onder reparatie?

5. De Afdeling beantwoordt deze vraag met ja.

De term ‘reparatiewerkzaamheden’ is niet gedefinieerd in het Arbeidsomstandighedenbesluit of de Arbeidsomstandighedenwet. Daarom zal voor de invulling daarvan worden bezien wat daaronder op grond van het normaal spraakgebruik wordt verstaan. In het Van Dale Groot Woordenboek van de Nederlandse Taal wordt ‘reparatie’ omschreven als: het weer in de oorspronkelijke toestand brengen, het laten maken, herstellen. Een ‘werkzaamheid’ is iets wat verricht wordt of moet worden.

Gezien deze beschrijvingen zijn in het normale spraakgebruik alle handelingen die nodig zijn om de machine te herstellen reparatiewerkzaamheden. Het visueel onderzoeken van de reden waarom het loopwiel haperde, maakt in dit geval een wezenlijk onderdeel uit van het repareren en valt dus onder reparatiewerkzaamheden. De Afdeling vindt steun voor deze uitleg in de Nota van Toelichting bij artikel 7.5 van het Arbeidsomstandighedenbesluit (Stb. 1997, 60). Daaruit volgt namelijk dat deze regeling werd vastgesteld omdat was gebleken dat de gevaren bij werkzaamheden als deze niet of althans onvoldoende werden ingeschat en er veel ernstige ongevallen plaatsvonden. Het Arbeidsomstandighedenbesluit beoogt daarmee degenen die onder meer reparatiewerkzaamheden moeten verrichten, te beschermen. In dat licht is het niet logisch dat de wetgever de term ‘reparatiewerkzaamheden’ heeft willen beperken tot uitsluitend de handeling die direct leidt tot het herstel. [...]

Heeft [appellante] artikel 7.5, tweede lid, overtreden?

6. De Afdeling beantwoordt ook deze vraag met ja.

De handeling die de werknemer van [appellante] uitvoerde toen het ongeval gebeurde, is een reparatiewerkzaamheid als bedoeld in artikel 7.5, tweede lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit. Om het loopwiel te kunnen bekijken, moest de beschermplaat worden verwijderd en om te kunnen zien waar het loopwiel haperde moest dat in werking zijn. De containerlift kon dus niet worden uitgeschakeld. De reparatiewerkzaamheden mogen dan alleen plaatsvinden als doeltreffende maatregelen zijn getroffen om de werkzaamheden veilig te kunnen uitvoeren.

In dit geval zijn op het moment van de inspectie geen maatregelen genomen terwijl die volgens de verklaring van de directeur van [appellante] wel mogelijk waren geweest. Op de zitting heeft [appellante] naar voren gebracht dat de monteur aan het einde van een shift de machine zelfstandig is gaan bekijken. Deze feiten nemen niet weg dat doeltreffende maatregelen nodig zijn om reparatiewerkzaamheden veilig uit te voeren. Die waren niet getroffen. [appellante] heeft daarom niet voldaan aan artikel 7.5, tweede lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit. [...]

[Naar inhoudsopgave](#)

Arbeidstijdenwet

Jnb 2023, 560

MK ABRS, 05-07-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2584](#)

minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Verordening (EG) nr. 561/2006 10

Arbeidstijdenwet (Atw) 4:3, 10:5, 10:7

Arbeidstijdenbesluit vervoer (Atbv) 2.4:1

Beleidsregel boeteoplegging Arbeidstijdenwet en Arbeidstijdenbesluit (wegvervoer) 2016

ARBEIDSTIJDENWET. BOETE. GRONDSLAG. I.c. wordt geoordeeld dat de minister de boete wegens overschrijding van rust- en arbeidstijden mocht opleggen. Artikel 4:3, eerste lid, van de Atw is in dit geval de juiste grondslag voor de boete en niet artikel 32, eerste lid, van Verordening (EU) nr. 165/2014. De boete is in dit geval opgelegd omdat een deugdelijke registratie van de rust- en rijtijden van de bestuurders ontbreekt.

Artikel 32 van Verordening (EU) nr. 165/2014 geeft daarvoor geen grondslag. Die verplichting van de werkgever vloeit voort uit de Verordening (EG) nr. 561/2006. Artikel 18 van die verordening draagt de lidstaten op om de nodige maatregelen ter uitvoering van de verordening vast te stellen. Dat heeft Nederland onder meer gedaan in artikel 4:3, eerste lid, van de Atw en artikel 2.4:1, vierde lid, van de Atbv. I.c. heeft de ILT een bedrijfscontrole uitgevoerd bij [appellante] naar de registratie van de gegevens van de M-bestanden en de bestuurderskaarten door [appellante]. Artikel 32 van Verordening (EU) nr. 165/2014 gaat daar niet over. De minister heeft dus terecht een beroep gedaan op artikel 4:3, eerste lid, van de Atw en die bepaling aan het boetebesluit ten grondslag gelegd.

[Naar inhoudsopgave](#)

Belastingdienst-Toeslagen

JnB 2023, 561

MK Rechtbank Zeeland-West-Brabant, 23-06-2023, [ECLI:NL:RBZWB:2023:4449](#)

Belastingdienst/Toeslagen, verweerder.

Wet hersteloperatie Toeslagen (Wht) 2.2

BELASTINGDIENST/TOESLAGEN. KINDEROPVANGTOESLAG. COMPENSATIE.

I.c. wordt geoordeeld dat verweerder de in het bestreden besluit toegekende compensatie niet te laag heeft vastgesteld. De compensatieregeling van de Wht omvat een (deels forfaitaire) compensatie voor een aantal limitatief opgesomde schadeposten, genoemd in artikel 2.2 van de Wht. Indien gedupeerden meer schade hebben geleden dat op grond hiervan vergoed wordt, kunnen zij een aanvullende compensatie voor de werkelijke schade aanvragen. De CWS adviseert verweerder over de aanvullende compensatie. De wet kent dus twee gescheiden trajecten. Het is een bewuste keuze geweest van de wetgever om de procedure van de compensatie en de aanvullende compensatie te scheiden. Er zijn geen gronden om aan te nemen dat de manier waarop de procedure is ingericht in strijd is met hogere regelgeving.

[Naar inhoudsopgave](#)

Naturalisatie

JnB 2023, 562

MK ABRS, 05-07-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2518](#)

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

RWN 1 lid 1 g, 8 lid 1 c, 10

BvVN 31 lid 1 f g

NATURALISATIE. Afwijzing verzoek om naturalisatie vanwege verblijfsgeen. Begrip 'toelating'. Van de verzoeker kan worden verlangd dat hij aantoont dat het bevoegd gezag actief heeft ingestemd met het bestendig verblijf hier ter lande, wat zal blijken uit de overlegging van een verblijfsvergunning of een ander met dat doel verstrekt verblijfsdocument. De staatssecretaris heeft zich terecht op het standpunt gesteld dat de omstandigheid dat verzoeker aan de materiële voorwaarden voldeed voor verblijf op grond van de Gezinsherenigingsrichtlijn, en dus voor verlenging van haar reguliere verblijfsvergunning, geen aanleiding vormt om af te wijken van het artikel 8, eerste lid, aanhef en onder c, van de RWN gestelde vereiste van toelating. De afwijzing van het verzoek is niet proportioneel of excessief formalistisch en in strijd is met de artikelen 8 en 14 van het EVRM en artikel 1 van het Twaalfde protocol bij het EVRM.

[Naar inhoudsopgave](#)

Wet arbeid vreemdelingen

JnB 2023, 563

MK ABRS, 21-06-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2392](#)

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Algemene wet bestuursrecht (Awb) 5:46

Wet arbeid vreemdelingen (Wav) 2, 19a

WAV. BOETE. EVENREDIGHEID. Boete wegens overtreding van artikel 2, eerste lid, van de Wav. [appellante] had vijf kennismigranten tewerk gesteld in de periode waarin zij geen erkend referent was. I.c. wordt het opleggen van een boete onevenredig geacht. Het wordt passend en geboden geacht dat geen boete wordt opgelegd. Het samenstel van feiten en omstandigheden doet in dit geval in aanzienlijke mate af aan de ernst van de overtreding. [appellante] had van meet af aan als referent kunnen worden erkend, als zij zich had gerealiseerd dat zij deze aanvraag na haar oprichting moest indienen. De geringe ernst van de schending van de norm wordt in dit geval verder bevestigd door de omstandigheid dat de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid de verblijfsvergunningen van de kennismigranten niet heeft ingetrokken, de kennismigranten dus nog steeds beschikken over de juiste verblijfsvergunningen en dat zij, na de minimale arbeidsduur van drie maanden bij het payrollbedrijf, weer in dienst zijn getreden bij [appellante].

[Naar inhoudsopgave](#)

Wet op de rechtsbijstand

JnB 2023, 564

MK ABRS, 05-07-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2567](#)

bestuur van de raad voor rechtsbijstand (hierna: de raad).

Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) 5

Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 (Bvr) 1, 15, 39

RECHTSBIJSTAND. VERGOEDINGENARRANGEMENT. I.c. wordt geoordeeld dat de raad niet gehouden was om voor 16-04-2021 al het gevraagde vergoedingenarrangement (Beleidsregels Vergoedingenarrangement in civiele cassatiezaken Wvggz en Wzd) te sluiten. Omdat de raad hiertoe niet gehouden was, heeft de raad evenmin terugwerkende kracht hoeven geven aan het vergoedingenarrangement dat hij bij het nader besluit heeft gesloten. Er is geen aanleiding voor het oordeel dat de toenmalige vergoedingen voor Bopz-cassatiezaken in algemene zin in strijd zijn met de genoemde artikelen van het EVRM en dat de raad daarom terugwerkende kracht had moeten geven aan het vergoedingenarrangement.

[...] Bij besluit van [...] heeft de raad het verzoek van [appellante] tot het treffen van een vergoedingenarrangement afgewezen.

[...] 7. Op 24 februari 2021 heeft de raad Beleidsregels Vergoedingenarrangement in civiele cassatiezaken Wvggz en Wzd vastgesteld, die op 16 april 2021 in werking zijn getreden. Deze regels gaan over het sluiten van vergoedingenarrangementen in cassatiezaken op grond van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en Wet zorg en dwang (Wzd), die de Wet Bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen hebben vervangen. [appellante] en de raad hebben op de zitting bij de Afdeling te kennen gegeven dat de raad, nadat [appellante] hoger beroep heeft ingesteld en met toepassing van bovengenoemde beleidsregels, alsnog een vergoedingenarrangement heeft gesloten met [appellante] op grond van artikel 39, eerste lid, van het Bvr (hierna: het nader besluit). [appellante] heeft op de zitting naar voren gebracht dat zij zich in zoverre niet kan vinden in het nader besluit, dat het vergoedingenarrangement niet met terugwerkende kracht geldt.

[...] 9. Gelet op artikel 39 van het Bvr, heeft de raad ruimte om vergoedingenarrangementen voor bepaalde zaken te treffen en om hiervoor de benodigde beleidsregels vast te stellen. Maar dat betekent niet dat de raad van die ruimte gebruik moet maken. De raad heeft naar voren gebracht dat voor het vaststellen van kwaliteitscriteria, als bedoeld in het eerste lid van artikel 39 van het Bvr, van belang is te overleggen met betrokkenen, waaronder advocaten. In dit geval heeft dat veel tijd gekost. Hiermee heeft de raad voldoende gemotiveerd waarom hij de bovengenoemde beleidsregels, op grond van het derde lid van artikel 39 van het Bvr, niet eerder heeft vastgesteld. Omdat voor 16 april 2021 geen beleidsregels golden voor het arrangement dat [appellante] beoogde, met inbegrip van kwaliteitscriteria, kon de raad deze niet hanteren en was het sluiten van een dergelijk arrangement op grond van het eerste lid van artikel 39 van het Bvr dus ook niet mogelijk. Het voorgaande brengt mee dat de raad niet gehouden was om voor die datum al het gevraagde vergoedingenarrangement te sluiten. Omdat de raad hiertoe niet gehouden was, oordeelt de Afdeling dat de raad evenmin terugwerkende kracht hoeft te geven aan het vergoedingenarrangement dat hij bij het nader besluit heeft gesloten.

10. Wat [appellante] in het kader van artikel 5 EVRM heeft betoogd maakt dit niet anders.

[appellante] heeft eerder geprocedeerd over de rechtsbijstandsvergoedingen in Bopz-cassatiezaken bij de Afdeling en zij heeft toen betoogd dat de vergoedingen in die zaken in strijd zijn met de

artikelen 13 en 6 van het EVRM, al dan niet gelezen in samenhang met de artikelen 3 en 5. De Afdeling heeft in de uitspraak van 2 augustus 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:2105](#), onder 8 en verder, geoordeeld dat dit betoog niet slaagt. Er is geen grond nu anders te oordelen. Daarbij is mede van belang dat [appellante] op de zitting desgevraagd te kennen heeft gegeven dat zich geen relevante omstandigheden hebben voorgedaan die niet al bij de uitspraak van 2 augustus 2017 zijn betrokken. De Afdeling ziet daarom geen aanleiding voor het oordeel dat de toenmalige vergoedingen voor Bopz-cassatiezaken in algemene zin in strijd zijn met de hiervoor genoemde bepalingen van het EVRM en dat de raad daarom terugwerkende kracht had moeten geven aan het vergoedingenarrangement. [...]

[Naar inhoudsopgave](#)

Vreemdelingenrecht

Regulier

JnB 2023, 565

MK ABRS, 05-07-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2519](#)

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Richtlijn 2003/86/EG

Vw 2000 26

REGULIER. De Gezinsherenigingsrichtlijn staat er niet aan in de weg dat verlenging van de verblijfstitel als bedoeld in artikel 13, tweede lid, van die richtlijn niet eerder kan worden verleend dan met ingang van de dag waarop de aanvraag daartoe is ontvangen.

3.1. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (uitspraak van 26 april 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:1380](#), onder 6.8), volgt uit artikel 26, eerste lid, van de Vw 2000 dat een verblijfsvergunning regulier niet eerder kan worden verleend dan met ingang van de dag waarop de aanvraag is ontvangen en dat het Hof van Justitie in het arrest van 7 november 2018, C en A, [ECLI:EU:C:2018:876](#), punt 71, heeft overwogen dat artikel 15, eerste en vierde lid, van de Gezinsherenigingsrichtlijn daaraan niet in de weg staat.

Hoewel in dit geval geen sprake is van een aanvraag om het verlenen van de in laatstgenoemde bepaling bedoelde verblijfstitel, kan uit het arrest worden afgeleid dat de Gezinsherenigingsrichtlijn er ook niet aan in de weg staat dat verlenging van de verblijfstitel als bedoeld in artikel 13, tweede lid, van die richtlijn niet eerder kan worden verleend dan met ingang van de dag waarop de aanvraag daartoe is ontvangen. De Afdeling betreft daarbij dat, anders dan de vreemdeling betoogt, uit de Gezinsherenigingsrichtlijn niet volgt dat sprake is van een doorlopend verblijfsrecht na afloop van de nationale verblijfstitel of dat de verlenging van een verblijfstitel op grond van de richtlijn een declaratoire handeling is. De richtlijn bepaalt namelijk dat de verblijfstitel op verzoek wordt verleend en dat die kan worden verlengd (artikel 13, tweede lid, gelezen in samenhang met artikel 5 van de Gezinsherenigingsrichtlijn). Lidstaten kunnen aan de verlening van de verblijfstitel voorwaarden stellen (vergelijk punten 68 en 69 van het arrest).

3.2. Verder betoogt de vreemdeling ten onrechte dat het verblijfsgeat afbreuk doet aan het doel en nuttig effect van de Gezinsherenigingsrichtlijn. Weliswaar moet zij nu langer wachten om een verblijfsvergunning regulier voor onbepaalde tijd of een autonome verblijfstitel aan te kunnen vragen,

maar niet in geschil is dat geen sprake is van een belemmering voor haar om het gezinsleven in Nederland voort te zetten.

3.3. Ten slotte slaagt ook het beroep van de vreemdeling op het Unierechtelijk evenredigheidsbeginsel niet. Zoals de rechtbank terecht heeft overwogen, is de staatssecretaris daarop in het besluit op bezwaar ingegaan. De staatssecretaris heeft er terecht op gewezen dat de vreemdeling geen voor haar onevenredige gevolgen van het verblijfsgepatente heeft aangevoerd. Hij heeft zich bovendien terecht op het standpunt gesteld dat de enkele omstandigheid dat zij opnieuw rechten moet opbouwen naar nationaal recht haar niet onderscheidt van andere vreemdelingen die een verblijfsgepatente hebben omdat zij de verlenging van hun verblijfsvergunning te laat hebben aangevraagd. De rechtbank heeft verder terecht overwogen dat in de naturalisatiezaak aan de orde kan worden gesteld of de omstandigheid dat de naturalisatie is geweigerd omdat sprake is van een verblijfsgepatente in dit geval tot onevenredige gevolgen leidt, zij het dat zij daarbij ten onrechte naar artikel 4:84 van de Algemene wet bestuursrecht heeft verwezen. Dat de Afdeling in haar uitspraak van vandaag, [ECLI:NL:RVS:2023:2518](#), heeft overwogen dat de staatssecretaris in dit geval het naturalisatieverzoek van de vreemdeling terecht heeft afgewezen en dat zij geen concrete omstandigheden heeft aangevoerd waaruit kan blijken dat die afwijzing voor haar onevenredige gevolgen heeft, doet daarbij niet af aan de in het algemeen bestaande mogelijkheid om gestelde onevenredige gevolgen in het kader van de naturalisatieprocedure aan te voeren.

JnB 2023, 566

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem, 16-05-2023, [ECLI:NL:RBDHA:2023:9525](#)
staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Vw 2000 14

REGULIER. Afsluitingsregeling langdurig verblijvende kinderen. Aanvraag is afgewezen omdat eiser niet voldeed aan voorwaarde c en contra-indicatie e van toepassing is. Omdat deze nauw met elkaar zijn verweven heeft de rechtbank zowel de voorwaarde als de contra-indicatie indringend getoetst. De rechtbank komt hierbij tot de conclusie dat sprake is van een motiveringsgebrek, omdat niet is gemotiveerd waarom het buiten beeld blijven van eiser ondanks zijn jonge leeftijd en moeilijke situatie een bewuste keuze was. Ook is niet gebleken dat verweerder in het kader van de evenredigheid de bijzondere omstandigheden van eiser voldoende heeft meegewogen. Eiser is namelijk 26 jaar en verblijft al 21,5 jaar in Nederland. Ook heeft hij zijn school afgemaakt en een Mbo-opleiding gevolgd. Daarnaast heeft hij een stageplek waar hem ook een baan is aangeboden na afronding van de stage. Hier is verweerder niet op ingegaan.

[Naar inhoudsopgave](#)

Asiel

JnB 2023, 567

MK ABRS, 30-06-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2473](#)
staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Vw 2000

ASIEL. De Dublinverordening is niet van toepassing wanneer de minderjarige vreemdeling internationale bescherming geniet in een andere lidstaat. De staatssecretaris moet wel de belangen van het kind bij zijn beoordeling betrekken.

3. De voorliggende zaak gaat over een minderjarige vreemdeling die internationale bescherming geniet in een andere lidstaat, namelijk Oostenrijk. Zoals de staatssecretaris terecht betoogt, is de Dublinverordening daarom niet van toepassing. Dat volgt uit artikel 33, tweede lid, aanhef en onder a, van de Procedurerichtlijn, gelezen in samenhang met artikel 18, eerste lid, van de Dublinverordening. De rechtbank heeft om die reden ten onrechte de algemene samenwerkingsverplichting en artikel 6 van de Dublinverordening ten grondslag gelegd aan haar oordeel.

Uit het voorgaande volgt echter niet dat de staatssecretaris de belangen van het kind niet bij zijn beoordeling hoeft te betrekken. In de uitspraak van 31 maart 2023, [ECLI:NL:RVS:2023:1270](#), onder 3.3 en 3.4, heeft de Afdeling namelijk overwogen dat hij dat moet doen wanneer hij, zoals in de voorliggende zaak, een besluit neemt op een asielaanvraag van een minderjarige vreemdeling die internationale bescherming geniet in een andere lidstaat. Dat betekent dat de belangen van het kind als bedoeld in artikel 24 van het EU Handvest moeten worden ingelezen in de relevante feiten en omstandigheden die krachtens artikel 3.106a, tweede en derde lid, van het Vb 2000 in de beoordeling moeten worden betrokken of sprake is van een zodanige band met die lidstaat dat het voor de vreemdeling redelijk zou zijn naar dat land te gaan.

Zoals de staatssecretaris terecht betoogt, heeft hij in de voorliggende zaak de belangen van het kind bij zijn beoordeling betrokken. [...]

JnB 2023, 568

MK Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Arnhem, 04-07-2023, [ECLI:NL:RBDHA:2023:9688](#)
staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Richtlijn 2011/95/EU 15 c

ASIEL. De rechtbank is van oordeel dat de staatssecretaris in het besluit niet deugdelijk heeft gemotiveerd waarom in de regio Timboektoe, de laatste woonplaats van de vreemdeling in Mali, zich geen 15c-situatie voordoet. De rechtbank ziet echter aanleiding voor instandlating van de rechtsgevolgen. Uit de in het verweerschrift genoemde overgelegde stukken kan worden opgemaakt dat de veiligheidssituatie in de grensgebieden Mopti, Gao en Ménaka zich in negatieve zin onderscheidt van de situatie in Timboektoe. Hoewel in de regio Timboektoe ook terroristische groepen actief zijn en (burger)slachtoffers vallen is het geweld, in aard en ernst, van een andere orde dan dat in de drie grensgebieden.

[Naar inhoudsopgave](#)

Richtlijnen en verordeningen

JnB 2023, 569

MK ABRS, 05-07-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2593](#)

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Verordening (EU) Nr. 604/2013 29 lid 1

DUBLINVERORDENING. Het beleid van de staatssecretaris waaruit volgt dat het bezwaar tegen een afwijzing van een aanvraag van een verblijfstitel als slachtoffer van mensenhandel

mede de uiterste termijn voor de uitvoering van het overdrachtsbesluit opschort, is in strijd met de Dublinverordening. De staatssecretaris mag de uitvoering van een overdrachtsbesluit opschorten zolang er bezwaar en beroep loopt tegen de weigering van verblijf wegens mensenhandel. Maar dit betekent niet dat dit ook leidt tot opschorting van de overdrachtstermijn, omdat dan de verwezenlijking van het doel en daarmee het nuttig effect van de Dublinverordening wordt doorkruist. Dit brengt met zich dat de staatssecretaris zijn beleid op dit punt moet aanpassen.

Bij deze uitspraak heeft de Afdeling een persbericht ([Staatssecretaris moet beleid aanpassen over opschorten van overdrachtstermijn in Dublinzaken - Raad van State](#)) uitgebracht.

JnB 2023, 570

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Groningen, 03-07-2023, [ECLI:NL:RBDHA:2023:9547](#)

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Vw 2000 30 lid 1

DUBLINVERORDENING. Kroatië. Gezien de toezeggingen van de Kroatische autoriteiten en het feit dat ook in de onderhavige procedure geen concrete informatie is overgelegd waaruit blijkt dat ook pushbacks plaatsvinden ten aanzien van Dublinclaimanten, komt de rechtbank tot de conclusie dat de staatssecretaris heeft mogen uitgaan van de informatie van de Kroatische autoriteiten, en dus voldoende heeft gemotiveerd dat in dit geval van het interstatelijke vertrouwensbeginsel mocht worden uitgegaan.

6.1. De staatssecretaris heeft naar aanleiding van voornoemde Afdelingsuitspraken [van 13 april 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:1042](#) en [ECLI:NL:RVS:2022:1043](#)] onderzoek gedaan, waarbij de Kroatische autoriteiten vragen hebben beantwoord. [...]

Beoordeling

8. De rechtbank ziet zich voor de vraag gesteld of de staatssecretaris uit het nader onderzoek ten aanzien van de situatie voor Dublinclaimanten in Kroatië dat hij heeft verricht heeft mogen concluderen dat ten aanzien van Kroatië nog altijd kan worden uitgegaan van het interstatelijke vertrouwensbeginsel. Naar het oordeel van de rechtbank is dat het geval. De brief van 15 november 2022 vermeldt nadrukkelijk dat Dublinterugkeerders de mogelijkheid krijgen na hun terugkeer een nieuwe aanvraag te doen voor asiel, die niet zal worden behandeld als een opvolgende aanvraag. Daarnaast hebben de Kroatische autoriteiten in de brief van 15 november 2022 zich bereid verklaard om, bij twijfel omtrent de toepassing van de Europese regels of de mogelijkheid van refoulement, individuele garanties te verstrekken voor iedere Dublinclaimant dat hun fundamentele rechten na de overdracht zullen worden gerespecteerd. Ook hebben zij verklaard dat Dublinterugkeerders binnen drie dagen na het indienen van een nieuwe aanvraag een bewijs krijgen dat ze rechtmatig in Kroatië verblijven. Ten slotte vermeldt de brief dat Dublinterugkeerders recht hebben op voorzieningen als onderdak, voedsel en kleding, en dat die voorzieningen hun, enkele uitzonderingen daargelaten, niet kunnen worden ontzegd. Gezien de uitdrukkelijke verklaringen van de Kroatische overheid op dit punt heeft de staatssecretaris naar het oordeel van de rechtbank voldoende onderbouwd dat hij ten aanzien van overdrachten naar Kroatië van het interstatelijke vertrouwensbeginsel mag uitgaan. Daarbij acht de rechtbank tevens van belang dat de Kroatische autoriteiten middels het claimakkoord zich verantwoordelijk hebben gesteld voor de beoordeling van eisers asielaanvraag en daarmee hebben gegarandeerd dat zij zullen handelen conform de internationale verplichtingen.

8.1. De verwijzing van eiser naar het rapport van HRW van mei 2023 leidt niet tot een andere conclusie. Uit dat rapport blijkt dat de afgelopen jaren met grote regelmaat pushbacks hebben plaatsgevonden door de Kroatische autoriteiten, wat overigens tussen partijen niet in geschil is, en dat die ook recentelijk, in het voorjaar van 2023, nog plaatsvinden. De pushbacks die in het rapport worden beschreven zien echter voor zover de rechtbank kan overzien op illegale migranten, en ze vinden plaats aan de buitengrenzen van Kroatië. Dat ook Dublinclaimanten te maken kunnen hebben met deze pushbacks kan de rechtbank uit het rapport niet afleiden, en eisers gemachtigde heeft op de zitting desgevraagd ook geen passages kunnen aanwijzen waar dat uit zou volgen. Ook de door eiser aangehaalde uitspraak van deze rechtbank, zittingsplaats Amsterdam [[ECLI:NL:RBDHA:2023:8122](#)], leidt niet tot een ander oordeel. De rechtbank neemt daarbij in aanmerking dat in de rapportages en artikelen weliswaar pushbacks worden beschreven, maar nergens wordt beschreven dat het gaat om pushbacks jegens Dublinclaimanten. Ook andere concrete aanwijzingen dat Dublinclaimanten het risico lopen slachtoffer te worden van pushbacks ontbreken. Gegeven de aandacht voor deze problematiek in Kroatië en de aanwezigheid van verschillende niet-gouvernementele organisaties daar mag verondersteld worden dat, als er daadwerkelijk op enige schaal van betekenis pushbacks van Dublinterugkeerders voorkomen, in de rapportages daar ook concrete signalen van te vinden zouden zijn. Die ontbreken echter. Wat betreft de brief van de Kroatische autoriteiten van 15 november 2022 is de verklaring dat Kroatië nooit aanvragers van asiel naar derde landen heeft teruggestuurd zonder inhoudelijk onderzoek van een aanvraag, of voor de procedure daartoe was afgerond gelet op de eerdere vaststelling dat pushbacks hebben plaatsgevonden niet direct geloofwaardig. Dat betekent echter niet zonder meer dat aan de brief voor het overige geen betekenis zou kunnen toekomen. Dat geldt met name voor de toezeggingen die in de brief worden gedaan, die controleerbaar zijn, specifiek op Dublinclaimanten zien en een onvoorwaardelijk karakter hebben. De informatie van CPS waar eiser op doelt is betrokken bij het besluit de overdrachten aan Kroatië te hervatten, maar is niet doorslaggevend geacht omdat ook uit die informatie niet blijkt dat het om Dublinclaimanten gaat en de informatie van de Kroatische autoriteiten recenter is. Dat dat niet juist is heeft eiser niet aannemelijk gemaakt. Ook uit het door eiser aangehaalde persbericht van BVMN komt niet naar voren dat de daar beschreven pushbacks zien op Dublinclaimanten. Gezien de toezeggingen van de Kroatische autoriteiten en het feit dat ook in de onderhavige procedure geen concrete informatie is overgelegd waaruit blijkt dat ook pushbacks plaatsvinden ten aanzien van Dublinclaimanten, komt de rechtbank tot de conclusie dat de staatssecretaris heeft mogen uitgaan van de informatie van de Kroatische autoriteiten, en dus voldoende heeft gemotiveerd dat in dit geval van het interstatelijke vertrouwensbeginsel mocht worden uitgegaan.

Zie in dit verband ook de uitspraak van de rechtbank Den Haag, zittingsplaats Middelburg, van 3 juni 2023, [ECLI:NL:RBDHA:2023:9758](#).

JnB 2023, 571

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch, 26-06-2023,

[ECLI:NL:RBDHA:2023:9620](#)

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Vw 2000 30 lid 1

DUBLINVERORDENING. Voor wat betreft de stelling van de vreemdeling dat gezinshereniging in Oostenrijk bijna niet mogelijk is en dat dit moet worden gezien als een systeemfout, wordt

overwogen dat een eventuele schending van artikel 8 van het EVRM geen rol speelt bij de beantwoording van de vraag of van een andere lidstaat in het kader van de Dublinverordening kan worden uitgegaan van het interstatelijk vertrouwensbeginsel. Los hiervan blijkt uit het rapport van AIDA (update 2022) niet dat het voor vreemdelingen die internationale bescherming krijgen in Oostenrijk onmogelijk is om familie te laten nareizen.

JnB 2023, 572

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch, 26-06-2023,

[ECLI:NL:RBDHA:2023:9617](#)

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Vw 2000 30 lid 1

DUBLINVERORDENING. De vreemdeling wordt niet gevolgd in zijn betoog dat het claimakkoord in strijd is met het recht en de wet en dat hem de mogelijkheid moet worden geboden om op eigen initiatief naar Duitsland te vertrekken. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft in haar uitspraak van 10 augustus 2017 ([ECLI:NL:RVS:2017:2162](#)) geoordeeld dat de wijzen van overdracht als genoemd in artikel 7 van de Uitvoeringsverordening niet in een bepaalde rangorde tot elkaar staan. De staatssecretaris is dus niet verplicht een vreemdeling de gelegenheid te bieden voor een overdracht op eigen initiatief. Deze verplichting kan evenmin worden afgeleid uit punt 24 van de considerans van de Dublinverordening.

[Naar inhoudsopgave](#)

Vreemdelingenbewaring

JnB 2023, 573

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch, 04-07-2023,

[ECLI:NL:RBDHA:2023:9661](#)

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Vw 2000 59 lid 1 a

Vb 5.3 lid 1

VREEMDELINGENBEWARING. Eiser is aan het slot van het gehoor inbewaringstelling meegedeeld dat hij in bewaring wordt gesteld en wat de redenen voor bewaring zijn, maar hij is niet gewezen op zijn recht beroep in te stellen en zich daarbij kosteloos te laten bijstaan door een advocaat. Strijd met art. 5.3, eerste lid, Vb. Gronden voor inbewaringstelling niet reeds op zichzelf voldoende om belangenafweging in het voordeel van verweerder te doen doorslaan. Belangenafweging moet plaatsvinden naar het moment waarop het gebrek zich voordeed, zodat feiten die zich nadien voordeden – overlast tijdens bewaring - niet bij de belangenafweging worden betrokken.

[Naar inhoudsopgave](#)